

Asia: VN/33945/2023

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle lukiolain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

1. Yleisiä huomioita esitysluonnoksesta

1. Lukiolain uudistaminen ja siitä käytävä keskustelu on tässä ajassa äärimmäisen tärkeää, sillä lukiolla ja sen kehittämisellä on erityisesti pienissä syrjäisissä kunnissa valtavan suuri merkitys koko kunnan elinvoimalle, vetovoimalle ja kiertovoimalle. Lukiokoulutuksen sivistyksellistä merkitystä tulisi nostaa vielä keskusteluun ja kehittämisen kohteeksi, koska ylioppilastutkinto ja tutkintoaineet näyttävät rajaavan ja ohjaavan opiskelijan lukio-opiskelua ja valintoja.

Lukiolain uudistuksessa olisi ollut syytä ottaa esille vielä vahvemmin lukion ja perusopetuksen keskinäisen yhteyden tarkastelu perusopetuksen saavutettavuuden ja henkilöstön saatavuuden turvaamiseksi. Sallan kunta pitää erittäin tärkeää kattavan lukioverkoston turvaamista ja erityisesti perusopetuksen huomioimista.

Luonnoksen mukaiset lukiokoulutuksen rahoitusperusteiden säädösehdotukset ovat myönteisiä vaikutuksia pienelle kunnalle ja sen pienelle lukiolle, erityisesti alueellisen saavutettavuuden ja sivistyksellisten oikeuksien parantumisen kannalta. Vaikka taloudelliset vaikutukset ovat suhteellisen pieniä, niiden paikallinen merkitys on silti merkittävä myös perusopetuksen näkökulmasta. Nykyisessä rahoitusmallissa kunnat rahoittavat osaltaan asukasmääräperusteisesti niin ammatillisista kuin lukiokoulusta riippumatta siitä järjestääkö koulutusta kunnassa ja kuinka monelle opiskelijalla.

Lukiolain uudistamisessa olisi ollut hyvä huomioida opiskelijaksi ottamisessa harkintaan perustuvan valinnan tarkennukset ja erityisesti kielitaitovaatimukset suomen- ja ruotsinkielisessä lukiokoulutuksessa. Suomalainen laadukas lukiokoulutus kiinnostaa ulkomaisia opiskelijoita, mikä on hyvä asia, sillä tarvitsemme nyt ja tulevaisuudessa kielitasoista, osaavaa ja yhteiskuntaan integroituvaa väestöä sekä lukion jälkeiseen korkeakoulutukseen että työvoimaan.

Väestön vähetessä monet pienet Suomen lukiot voivat turvata alueen nuorille koulutuksellisen tasa-arvoisuuden, laadukkaan ja saavutettavuuden nimenomaan lisäämällä opiskelijamäärää koulutusperäisen maahanmuuton avulla. Tästä syystä olisi tärkeää kirjata laki- ja asetustasolla selkeästi tarkennukset opiskelijaksi ottamisesta.

2. Oppimisen tukea ja erityisopetusta koskevat säädösehdotukset

Esitystä pidämme hyvänä ja opiskelijan opiskelua sekä koulutuksellista tasa-arvoa tukevana.

3. Lukiokoulutuksen rahoitusperusteita koskevat säädösehdotukset

Pidämme ehdotettua rahoitusjärjestelmää hyvänä, sillä se huomioi kunnan ja lukion syrjäisyyden sekä opiskelijamäärän.

Toivomme harkinnanvaraisen yksikköhinnan korotuksen säilyvän, jotta myös syrjäiset kunnat voivat tehdä korkeakoulu- ja työelämäyhteistyötä mahdollistaen opiskelijoille lukiolain ja opetus suunnitelman mukaiset työelämä- ja korkeakoulutaidot.

4. Englanninkielistä lukiokoulutusta, opiskelijavalintaa ja ylioppilastutkintoa koskevat säädösehdotukset

Pidämme englanninkielisen lukiokoulutuksen järjestämisen ehdotusta hyvänä, koska siinä huomioidaan reunaehdot. Nämä rajaukset vahvistavat kansalliskielillä järjestettävää lukiokoulutusta.

Englanninkielisellä lukiokoulutuksella tulisi olla selkeä yhteys englanninkielisiin koulutusohjelmiin korkeakouluissa. Suomen väestörakenteen muutos ja syntyvyyden pieneminen voivat johtaa nopealla aikataululla muutoksiin, joten englanninkielistä lukiokoulutusta tulee kehittää kansalliskielillä järjestettävän lukiokoulutuksen rinnalla.

Opiskelijavalintaan liittyvässä lainsäädäntövalmistelussa toivomme tarkennuksia harkinnanvaraisella päätöksellä opiskelijaksi otettavien opiskelijoiden määrää, kielitaitovaatimuksiin ja valintaprosessiin. Kansalliskielillä järjestettävä lukiokoulutus voi osaltaan turvata ulkomaalaisten opiskelijoiden jäämisen suomalaisiin korkeakouluihin ja työelämään tukien täten kotoutumista. Englanninkielinen lukiokoulutus voi johtaa myös siihen, että on helpompi lähteä opiskelemaan ulkomailla ja jäädä myös sinne työelämään.

5. Taito- ja taideaineiden ylioppilaskoetta koskevat säädösehdotukset

Pidämme kannatettavana ehdotusta taito- ja taideaineiden kokeen sisällyttämisestä ylioppilastutkintoon. Kannamme kuitenkin huolta siitä, että velvoittavana se vaatii kelpoisten opettajien lisäksi valtakunnallisesti arviointikriteeristöä, mikä olisi tarpeen kaikille oppiaineille lukiossa.

6. Tilauskoulutusta koskevat säädösehdotukset

Toivomme tarkennuksia tilauskoulutuksen määrittelyyn, joka nykyisessä ja esitetyssä § 9 koskettaa nyt IB-tutkintoa.

Viimeaikaisen yhteiskunnallisen keskustelun perusteella näyttää siltä, että tulkinnat siitä, mikä on tilauskoulutusta, vaihtelevat. Esimerkiksi koulutusperäisestä muutosta käytävässä keskustelussa

tilauskoulutuksen käsite on tullut esille. On syytä keskustella lukiokoulutuksen maksullisuudesta laajemmin.

7. Muut kommentit

Koulutuksen järjestäjä kaipaa selkeää ohjeistusta kansainvälisten opiskelijoiden valintaprosessiin.

Mylykangas Marja-Terttu
Sallan kunta - Sivistyspalvelut